

Motion till riksdagen 2017/18:380

av **Nina Lundström (L)**

Äldres rättigheter i den nationella minoritetspolitiken

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av dialog med de fem nationella minoriteterna om ökat inflytande i enlighet med 5 § lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kompetensutbildning i kulturer och nationella minoritetsspråk för personal inom socialtjänsten och omsorgen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

I lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk finns särskilda bestämmelser för att skydda och främja de nationella minoriteternas språk och kultur. I en rapport redovisar Länsstyrelsen i Stockholm och Sametinget uppföljningsarbetet år 2016 med särskild inriktning på service och omvårdnad inom äldreomsorgen på nationella minoritetsspråk. Insatserna för att motverka diskriminering och utsatthet inom äldreomsorgen på nationella minoritetsspråk bedöms av Länsstyrelsen och Sametinget som otillräckliga både inom och utanför förvaltningsområdena.

Att vara en äldre person och tillhöra en nationell minoritet kan i sig innebära en utsatthet. Om den äldre dessutom drabbas av demenssjukdom som leder till att den äldre förlorar det inlärd språket förstärks den utsatta situationen ytterligare. En erfarenhet inom omsorgen är att äldre inte längre har förmåga att kommunicera på svenska och därför inte deltar i sociala sammanhang. De blir isolerade. Ibland har den äldre som behöver bo i ett särskilt boende turen att få flytta till en avdelning med finskspråkig personal. Vilket kan innebära att den äldre personen mår bättre och börjar delta vid måltiderna och i sociala sammanhang. Många äldre vittnar om att vara ensamma och sakna ett ställe där de kan träffa andra inom samma nationella minoritetsgrupp.

Det finns andra svårigheter också när insatser behöver utredas och vidtas som kräver kontakt med kommunens biståndshandläggare. Det kan vara svårt att göra sig förstådd och uttrycka sina behov såväl i mötet med biståndshandläggare som i mötet med personal på boenden och i hemtjänsten.

Det behövs ett aktivt värdegrunds- och likabehandlingsarbete samt kompetensutveckling i de nationella minoriteternas språk och kultur. Att utbilda personal om nationella minoriteters rättigheter är angeläget. Kunskapsnivåerna hos personalen inom äldreomsorgen kan höjas. Majoriteten av kommunerna genomför inte några kompetensutvecklande insatser för att höja kunskapsnivån om de nationella minoriteternas rättigheter, språk och/eller kultur. Bristen på kunskap gör det svårare för personal både inom socialtjänsten och äldreomsorgen att arbeta förebyggande.

Det finns kommuner som har samråd med de nationella minoriteterna men det finns mer att göra för att de äldre ska ha en möjlighet att påverka sin egen situation och sitt boende. Kommunernas arbete för att kartlägga personalens språkkompetens behöver utvecklas. Bristen på språkkunnig personal leder till att många kommuner begränsas till att endast erbjuda delar av äldreomsorgen på minoritetsspråket.

Tillgång till personal som behärskar nationella minoritetsspråk är för många kommuner en stor utmaning. Det är viktigt att kommuner vidtar åtgärder så att de äldre kan få den service och omvårdnad inom äldreomsorgen på nationellt minoritetsspråk som de har rätt till.

Ansvariga myndigheter bör ges ett uppdrag att i dialog med de fem nationella minoriteterna utveckla former för inflytande i enlighet med 5 § lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Nina Lundström (L)